

C-451/08. sz. ügy

Helmut Müller GmbH

kontra

Bundesanstalt für Immobilienaufgaben

(az Oberlandesgericht Düsseldorf [Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásai – Építési beruházásra irányuló közbeszerzések – Fogalom – Valamely olyan terület közszervezet általi eladása, amelyen a szerző utólagosan építési beruházást szándékozik végezni – Területi önkormányzat által meghatározott urbanisztikai fejlesztési célokat követő építési beruházás”

P. Mengozzi főtanácsnok indítványa, az ismertetés napja: 2009. november 17. I - 2678

A Bíróság ítélete (harmadik tanács), 2010. március 25. I - 2707

Az ítélet összefoglalása

1. *Jogszabályok közelítése – Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásai – 2004/18 irányelv – Építési beruházásra irányuló közbeszerzés – Fogalom*
(2004/18 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 1. cikk, (2) bekezdés, a) és b) pont)

2. *Jogszabályok közelítése – Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásai – 2004/18 irányelv – Építési beruházásra irányuló közbeszerzés – Fogalom*
(2004/18 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 1. cikk, (2) bekezdés, b) pont)
3. *Jogszabályok közelítése – Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásai – 2004/18 irányelv – Építési beruházásra irányuló közbeszerzés – Fogalom – Az ajánlatkérő által megállapított követelmények – Fogalom*
(2004/18 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 1. cikk, (2) bekezdés, b) pont)
4. *Jogszabályok közelítése – Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásai – 2004/18 irányelv – Építési beruházásra irányuló koncessziós szerződés – Fogalom*
(2004/18 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 1. cikk, (3) bekezdés)
5. *Jogszabályok közelítése – Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásai – 2004/18 irányelv – Hatály*
(2004/18 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 1. cikk, (2) bekezdés, a) pont)

1. Az „építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződéseknek” az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló 2004/18 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének b) pontjában szereplő fogalma nem követeli meg, hogy a közbeszerzés tárgyát képező építési munkát tárgyi vagy fizikai értelemben az ajánlatkérő számára kivitelezzék, amennyiben e munkák e hatóság számára közvetlen gazdasági jelentőséggel bírnak. A településfejlesztésre vonatkozó hatáskör ezen ajánlatkérő általi gyakorlása nem elegendő e feltétel teljesítéséhez.

A 2004/18 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében ugyanis a

közbeszerzési szerződés írásban megkötött visszterhes szerződés. A szerződés visszterhes jellegéből következik, hogy a közbeszerzési szerződést megkötő ajánlatkérő e szerződés értelmében ellenérték fejében szolgáltatást kap. E szolgáltatás azon munkálatok kivitelezésében áll, amelyeket az ajánlatkérő igényel.

E tekintetben a 2004/18 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének b) pontjában szereplő „építési beruházásra irányuló közbeszerzés” fogalma megköveteli, hogy a közbeszerzési szerződés tárgyát képező beruházást az ajánlatkérő közvetlen gazdasági érdekében kivitelezzék, anélkül hogy ugyanakkor szükséges lenne, hogy

a szolgáltatás tárgyi vagy fizikai dolog megszerzésének formáját öltse magára.

Márpedig a településfejlesztés szabályozására vonatkozó hatáskör közérdek megvalósítását célzó pusztá gyakorlásának nem tárgya szerződéses szolgáltatás fogadása, sem pedig az ajánlatkérő közvetlen gazdasági érdekének kielégítése, amint azt a 2004/18 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja megköveteli.

(vö. 45., 48., 54., 57., 58. pont és a rendelkező rész 1. pontja)

2. Az „építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésnek” az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló 2004/18/EK irányelv 1. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében vett fogalma megköveteli, hogy az ajánlattevő közvetlenül vagy közvetlen kötelezze magát a közbeszerzési szerződés tárgyát képező építési munkák kivitelezésére, és e kötelezettség peresíthető legyen a nemzeti jog által megállapított eljárási szabályok szerint.

A visszerthes szerződést illetően valamely építési beruházásra irányuló

közbeszerzési szerződés azt feltételezi, hogy az ajánlattevő kötelezi magát, hogy ellenérték fejében teljesíti a szerződés tárgyát képező szolgáltatást. Mivel a közbeszerzési szerződésből eredő kötelezettségek jogilag kötelezőek, ezek teljesítése peresíthető. Az uniós jog vonatkozó szabályozásának hiányában és az eljárási autonómia elvével összhangban e kötelezettségek végrehajtásának szabályai a nemzeti jogra tartoznak.

(vö. 60., 62., 63. pont és a rendelkező rész 2. pontja)

3. Az „ajánlatkérő szerv által megállapított követelményeknek” az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló 2004/18 irányelv 1. cikke (2) bekezdése b) pontjának harmadik hipotézisében szereplő fogalma nem jelentheti azt a pusztá tény, hogy valamely hatóság településfejlesztési hatáskörének gyakorlása során megvizsgál bizonyos hozzá benyújtott terveket vagy határozatot fogad el.

Ahhoz ugyanis, hogy meg lehessen állapítani, hogy valamely ajánlatkérő meghatározta-e követelményeit a hivatkozott rendelkezés értelmében, az szükséges, hogy ez utóbbi intézkedéseket hozzon az építmény jellemzői meghatározásának, vagy legalább annak céljából, hogy

meghatározó befolyást gyakorolhasson az építmény koncepciójára.

gazdasági szereplő rendelkezik a tulajdonában lévő terület hasznosítási jogával, annak lehetősége, hogy valamely hatóság koncessziót ítél oda ezen hasznosítás tekintetében, főszabály szerint kizárt.

(vö. 67–69. pont és a rendelkező rész 3. pontja)

4. Egy olyan helyzetben, amikor egy hatóság elad egy vállalkozásnak egy területet, amelyen a vevő utólagosan valamely területi önkormányzat által meghatározott urbanisztikai fejlesztési célokat követő építési beruházást szándékozik végrehajtani, az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló 2004/18 irányelv 1. cikkének (3) bekezdése értelmében vett koncesszió kizárt.

Továbbá, a koncesszió lényege abban a tényben rejlik, hogy a koncessziós jogosult maga viseli a hasznosítással kapcsolatos elsődleges, vagy mindenesetre lényeges gazdasági kockázatot. E tekintetben a vállalkozónak az azon kérdéssel kapcsolatos bizonytalansága, hogy az érintett település településfejlesztési szolgálata elfogadja-e a terveit, az ajánlatkérő településfejlesztési szabályozási hatásköréhez kapcsolódik, nem pedig egy koncesszióból eredő szerződéses viszonyra. Következésképpen a kockázat nem kapcsolódik a hasznosításhoz.

Ahhoz, hogy valamely ajánlatkérő a másik szerződő félre átruházhassa valamely építmény e rendelkezés szerinti hasznosítási jogát, az szükséges, hogy ezen ajánlatkérő rendelkezhessen ezen építmény hasznosítási jogával. Ez általában nem annak az esetnek felel meg, amikor a hasznosítási jog egyetlen forrása az érintett gazdasági szereplő tulajdonjoga.

Egyébiránt, a koncesszió időtartamát illetően, komoly okok – amelyek között szerepel a verseny fenntartása is – késztetnek annak megállapítására, hogy a korlátlan időtartamra odaítélt koncessziók ellentétesek az Unió jogával.

(vö. 72–80. pont és a rendelkező rész 4. pontja)

Egy adott terület tulajdonosának ugyanis joga van e terület hasznosítására a hatályos jogszabályi előírások tiszteletben tartása mellett. Ameddig valamely

5. Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló 2004/18 irányelv rendelkezései nem

alkalmazhatók arra a helyzetre, amikor egy hatóság elad egy vállalkozásnak egy területet, miközben egy másik hatóságnak szándékában áll építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződést odaítélni e terület vonatkozásában, jöllehet e hatóság még nem határozott alakszerűen a közbeszerzési szerződés odaítélésére irányuló eljárásban, és sem a hatóságok, sem az érintett vállalkozás nem vállalt jogilag kötelező kötelezettségeket e tekintetben.

közbeszerzési eljárásra történő alkalmazása, amely eljárást valamely, a jövőben építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés tárgyát képező terület eladása jellemez, amennyiben ezen ügyletek egységnek tekintendők, a szerződés odaítélésére irányuló pusztá szándékok nem minősülnek kötelezettségeknek, és egyáltalán nem felelnek meg a 2004/18 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti közbeszerzési szerződés fogalma által támasztott, írásbeli szerződésre vonatkozó feltételnek.

Ugyanis, még ha nem is zárható ki eleve a 2004/18 irányelvnek egy kétszakaszos

(vö. 82., 84., 88., 89. pont és a rendelkező rész 5. pontja)